

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, PÓSMIECZNY
SPRAWOM MIĘSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

Redakcja i Administracja: Czestochowa, B. G. G. Nr. 21. — TELEFON Nr. 21.	Redaktor lub jego zastępca: Józef Bredt, Czestochowa, B. G. G. Nr. 21. — TELEFON Nr. 21.
Biuro: Czestochowa, B. G. G. Nr. 21. — TELEFON Nr. 21.	Biuro: Czestochowa, B. G. G. Nr. 21. — TELEFON Nr. 21.

Agencja: w Radawie, Noworadku, Myszkowie, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie. Cena pojedynczego egzemplarza kop. 2.

Przewrót w Anglii.

Przed kilku dniami doniosły depesze, że obrzybia większość członków angielskiej izby gmin zgodziła się na wprowadzenie przymusu wojskowego w Anglii.

Za projektem ministerjum wojny wypowiedziało się 403 posłów, przeciwko zaś tylko 106.

Do opozycji należeli tylko nacjonalisci irlandzcy (60), część członków partii robotniczej (11) i 34 członków stronnictwa liberalnego, walczącego z rządem i z zasady głoszące przeciwko projektom rządowym.

Projekt rządowy zaprowadzenia w Anglii przymusu wojskowego nie znajduje również wielu przeciwników w izbie wyższej parlamentu angielskiego.

Słowem projekt ten, przeszedłszy wszystkie instancje prawodawcze, niebawem zacznie obowiązywać w państwie, które dotychczas było zdecydowanym przeciwnikiem wszelkiego przymusu militarnego.

Wprowadzenie nowego prawa stanowi olbrzymi przewrót w Anglii — przewrót w dotychczasowych zasadach, a nawet przewrót w ustroju. Wprawdzie przeprowadzenie i zastosowanie nowego prawa o rekrutacji w Anglii nie będzie miało natychmiastowego znaczenia militarne, wpływ jednak na dalszy przebieg i długość wojny.

Nowe prawo przewiduje automatyczny pobór nieżonatych i wdowców bezdzietnych w wieku od 18 do 41 lat, którzy nie mogą wskazać powodów, dostatecznych do zwolnienia ich.

W pięć tygodni po uchwaleniu projektowanego prawa powpisali ci uważani będą jako zameldowani do służby wojskowej.

Wojska terytorjalne, przeznaczone o obronę kraju, podlegać będą również przepisom nowego prawa. Zwolnienia obejmować będą tych, którzy wykonują niezbędne prace i którzy przynajmniej swoje rodziny.

Kto wzbrania się wstąpić do wojska ze względów sumienia, ten zwolony będzie jedynie od służby w polu.

Projekt prawa przymusowej służby wojskowej nie obejmuje Irlandji. W każdym okręgu ustanowione będą trybunały celem badania podań o zwalnianie.

Prawo, jak widzimy, łagodne w punkcie do tych, które obowiązują innych państw europejskich. — a przyjęcia go przygotowane jest z niemal całe społeczeństwo angielskie, chociaż nawet prasa angielska zewiduje, że wprowadzenie w życie przymusowej służby wojskowej nie będzie się bez poważnych trudności walczyć wewnętrznych.

W tym samym dniu, w którym parlament przyjął tak znaczącą większość głosów projekt rządowy, ojadłszy się zjazd delegatów organizacji robotniczych bardzo pokazała większość głosów przeciwko projektowanej ustawie.

Stało się to mimo, że przywódcy partji robotniczej, zasiadający w gabinetach, gorąco przemawiali za usta-

wą, jako za środkiem podyktowanym koniecznością wojenną.

Sprawa obowiązkowej służby wojskowej w Anglii wywołała chwilowe przesilenie polityczne, (które — obecnie już zostało zażegnane). Konserwatyści, czyli unionisci, którzy są bezwzględni zwolennikami powszechnego i stałego przymusu wojskowego, a zatem jeszcze dalej idą niż obecny projekt ustawy, pragną rozważania parlamentu i nowych wyborów.

Są oni przekonani, że wybory te przyniosą zwycięstwo żywiołom konserwatywnym i że znaczna większość narodu oświadczy się za bezwzględna, powszechną obowiązkową służbą wojskową.

Liberałowie będą zapewne chcieli dalszymi ustępstwami i odpowiednią agitacją przekonać masę robotniczą o potrzebie przymusu wojskowego, które aczkolwiek hołdują programowi socjalistycznemu, w gruncie rzeczy są bardzo patriotycznie usposobione i gdy o obronę Anglii chodzi, zdebięda się na znaczne ofiary i poświęcenie. Stąd przypuszczają należy, że cały naród angielski pogodzi się z twardą koniecznością przymusowej służby wojskowej.

Komunikaty urzędowe.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (W. B. T.) Urzędowo donoszą 20 stycznia:

Wschodni plac boju.

W rozmaitych odcinkach frontu odbywała się wymiana strzałów artyleryjskich, oraz liczne potyczki pomiędzy posterunkami czołowymi.

Zachodni plac boju.

Na naszą pozycje, na północ od Frelinghen, na szerokości kilkuset metrów natarli wczoraj wieczorem Anglii, używając przytem bomb, zawierających gazy ośzalamające. Odparliśmy nieprzyjaciela, zadając mu przytem ciężkie straty. Artylerja francuska ostrzeliwała planowo kościół w Lens.

Jeden z angielskich dwupłatowców bojowych, uzbrojony w karabin maszynowy, został zestrzelony pod Tourcoing w walce powietrznej, przy pomocy zdobytego na nieprzyjaciela działka.

Nad Izera ogień działowy jednego z naszych balonów zmusił do wylandowania w linji pozycji nieprzyjacielskich francuski statek powietrzny. Statek ten został następnie zniszczony naszym ogniem artyleryjskim. Wczoraj w nocy zbombardowaliśmy zabudowania wojskowe w Nancy.

Balkkański teren walk.

Sytuacja niezmiennona.

Naczelne dowództwo armji.

Komunikat austriacki.

WIEDEN. (W. B. T.) Urzędowo donoszą 19 stycznia:

Rosyjski plac boju.

Nowa bitwa na besarabskiej granicy staje się coraz zaciętsza. Próca ogłaszanych już wczoraj ataków, pro-

wadzonych wszystkie wczesnym rankiem, dzielne nasze wojska, przede wszystkim Budapeszteńska Dywizja Honwedów, odparły liczne szturmny, dokonywane aż do popołudnia, nieraz całymi godzinami na rozmaite miejsca między Toporowcami a Bojanem przez przeważające siły nieprzyjacielskie.

Wróg kilkakrotnie w ciągu walki przeniknął do naszych rowów strzeleckich, zawsze jednak został w ręcznym boju z dużymi dlań stratami wyparty; raz przeciwnatarciem pułków Honwedów Nr. 6 i Nr. 30. Przednie skłony naszych sztafów przepełnione są rosyjskimi trupami. Na przestrzeni walki pojedynczego bataljonu liczone 800 do 1,000 zabitych Rosjan.

Inne fronty armji Pflanzler-Baltina były tymczasem przez cały dzień w ogniu rosyjskim. Również na froncie zamykającym się na północy w Galicji Wschodniej trwała walka armatnia.

Włoski plac boju.

Nie zaszły żadne znamienne wydarzenia.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler.

Komunikat rosyjski.

Wielki sztab generalny donosi 19 stycznia:

Front zachodni.

Żadne zmiany nie zaszły.

Front kaukaski.

W ciągu walki w dniu 16 stycznia wzięliśmy zgorą 200 szeregowców i 24 oficerów do niewoli i zdobyliśmy: armatę, wiele karabinów, nabojev armatnich, oraz magazyn żywnościowy połowy z mąką i sucharami.

Komunikat francuski.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 20 stycznia:

Na południe od rzeki Somme w odcinku Lihons nasz ogień zburzył blokhauz nieprzyjacielski.

Pomiędzy Soissons a Reims wyrazili nasze działa od rowów strzeleckich poważną szkodę w utwierdzeniach nieprzyjacielskich w okolicy Alles na zachodzie od Craonne.

W lesie Argonckim ostrzelaliśmy wojska, znajdujące się w marszu w okolicy na północy od Courte Chausse.

W Lotaryngji osiągnął nasz ogień skierowany na grupę domów, zamieszkałych przez Niemców pod Allincourt na zachodzie od Chateau Salins, jak najlepszy skutek. Ponieważ w nocy z 18 na 19 stycznia dwa aeroplany niemieckie zrzuciły 4 bomby na Nancy, wzniosła się jedna z naszych eskadr lotniczych i zbombardowała dworce kolejowe w Mecu i w Arnaville. Zrzucono 22 bomby na budynki, które uszkodzone.

Komunikat angielski.

Główna kwatery donosi dn. 18-go stycznia:

Pod Fricourt wysadziliśmy minę i zburzyliśmy dużą część ozańców nieprzyjacielskich. Wskutek eksplozji i ognia armatniego nieprzyjacieli ponieśli dotkliwe straty.

Mowa naczelnika powiatu Czestochowskiego w pruskiej izbie posłów.

Na posiedzeniu izby posłów sejm pruskiego przemawiał między innymi — w sprawie stumilionowego kredytu dla ułatwienia kolonizacji inwalidów — wolnokonserwatywny członek tej izby, naczelnik powiatu Czestochowskiego, profesor dr. Bredt.

Mowę tę, ze stenogramu zamieszcila „Oberschl. Kurier“:

„Wszyscy witamy ten projekt prawa, który pozwoli nam na utworzenie nowej własności włościańskiej. Rozpatrzenie poszczególnych wątpliwości będzie obowiązkiem komisji, ja zaś projekt ten uważam za tak ważny, że widzę konieczność wyłonienia komisji specjalnej, złożonej z 21 członków. Trzeba będzie liczyć się z faktem, że nasza stopa procentowa została, przez pożyczki wojenne, podwyższona do 5 procent, wskutek czego mniej pewne lokaty kapitałowe wymagać będą odpowiednio wyższego oprocentowania. Przy omawianiu projektu nie powinniśmy zapominać również, że Niemcy z kraju rolniczego stały się teraz państwem w wysokim stopniu przemysłowym. Dzięki właśnie wielkiej własności ziemskiej, zapewnione zostało wyżywienie ludności podczas wojny. Nie należy rozbudzać w inwalidach fałszywych nadziei, o których każdy człowiek powinien sobie musi, że urzeczywistnione być nie mogą.“ (Uznanie na prawicy).

W odpowiedzi posłowi d-rowi Pachnicke, który twierdził, że mowa przecenia znaczenie wielkiej własności ziemskiej, prof. dr. Bredt powiedział:

„Jeżeli Niemcy były krajem wyłącznie przemysłowym, nie mogłyby one wogóle wziąć udziału w wojnie.“

Ultimatum koalicji do Grecji.

„Vossische Ztg.“ donosi z Sofji na podstawie otrzymanych tam w tej chwili wiadomości z Aten, że Anglia i Francja wystosowały do rządu greckiego notę terminową o charakterze ultimatum. Nota domaga się, aby rząd grecki w przeciągu 48 godzin przesłał paspory wszystkim przedstawicielom dyplomatycznym i konsulom państw centralnych i ich sprzymierzeńców, w przeciwnym bowiem razie państwa koalicyjne w obronie własnych interesów będą zmuszone przedsięwziąć kroki które uznają za konieczne.

Grecja się zbiera.

„Schlesische Ztg.“ donosi, że Grecja celem zabezpieczenia się od dalszego naruszenia neutralności postanowiła obesznić swe granice oraz miasta portowe.

Rumunja czeka.

Sprawozdawca „Az Est“ znajdujący się na terytorjum greckim donosi: Według pism bułgarskich wyraził się rumuński prezes ministrów, Bratianu, na wieść o wycofaniu się z Dardaneli, jak następuje:

Porzucenie tej akcji dowodzi niewątpliwie słabości korporowozumienia i niezdolności jego do polepszenia położenia strategicznego. My jednak nie wliczamy się teraz do wojny,

Teatr „PARYSKI” II Aleja 19.

Program od soboty 22-go do czwartku 26-go Stycznia 1916 roku.

Konstantyn Wielki
czyli Rzym i MedjolanHistoryczny dramat w 5-ciu częściach.
Zabawy ludowe w Hiszpanji (Natura)

NA SCENIE:

Moja Córeczka

Farsa ze śpiewami w 1 akcie.

Wstęp tylko dla dorosłych Dzieciom i młodzieży do lat 15 wstęp wzbroniony.

Teatr „CORSO”

Dziś nowość Zenona Parwegoll

W sobotę dnia 22 Stycznia 1916 roku o godzinie 7 i pół wieczorem
Pod artyst. kierunkiem p. Wł. Glogera odbędzie się przedstawienie teatralne p. t.**„Berek Joselowicz”**

Dramat w 5-ciu aktach oryg. wierszem napisany przez Zenona Parwegolla.

1. Potyczka 2. Pod murami Warszawy 3. W zamku księcia Ponińskiego 4. W obozie 5. Maciejowice.

W niedzielę dnia 23 Stycznia 1916 roku o godzinie 4 po południu

„SYBIR”

Sztuka w 4-eh aktach Gabrieli Zapolskiej (Józef Maskoff)

1) Etapem. 2) U Gubernatorssy. 3) W Traktirze. 4) Gdy ogień zapłonął.

Wieczorem o godzinie 8.

Małżeństwo na próbę Krotkowihła ze śpiewami w 3-eh aktach przez Karola Gero, muzyka Leop. Kutsna
z repertuaru Wiedeńskiego Teatru „An der Wien”

Udział bierze całe towarzystwo. — Reżyser p. Wł. Gloger.

Ceny miejsc od 45 fen. do 1 m. 70 fen. „Sybir” po znizonych cenach.
Kasa otwarta od 11-tej rano do wieczora.

Teatr „ODEON”

Program od soboty 22-go do piątku 28-go Stycznia 1916 roku.

UWAGA: wejście dla dzieci do lat 15 wzbronione.

Dziś pierwszy obraz z

„Polskiej Złotej Serji”

Niewolnica Zmysłów

Dramat obyczajowy w 5-ciu aktach. W wykonaniu artystów warszawskich.

W roli głównej słynna polska królowa kinematografu

Pola Negri

Programu dopełnia:

Widoki Szwajcarii (z natury) | | Drzwi (komiczny)

Anonsi Wkrótce wystawimy najbardziej sensacyjny obraz chwili obecnej:

Marja Łusiewa

podług głośnej powieści A. Amfitatrowa.

KURSY HANDLOWE

W. Nassalskiego

w Częstochowie

półroczne, dla osób pięci obojga. Wykłady rozpoczną się 3 Lutego r. b. Zapisy przyjmuje i informacji udziela Kancelaria Kursów przy ul. Teatralnej № 23 m. 3. W dni powszednie od 5 do 6 po południu w niedzielę i święta od 3—4 po południu. Specjalny wykład korespondencji handlowej niemieckiej i francuskiej.

Dla miłego sąsiedstwa odstąpię starszej inteligentnej Damie pokój bardzo tanio Oferty sub P. M. w Gońcu. 40—**Z**ubiono paszport niemiecki wydany przez p. Landrata m. Częstochowy na nazwisko Julji Wójcikowskiej. 43—**Z**ginął kwit lombardu kasy Poz.—Oszczędn. Nr. 17608. 32—**P**ianino Seidlera do sprzedania tanio Wiadomość w Adm. Gońca. 67—**N**auczycielka potrzebna na wyjazd do 2-ga dzieci. Wiadomość Aleja 38 Żochowska**K**upię skrzypce używane. Teatralna 27 m. 12. 46—**M**ięsojarskie, Sandacz morskie, Śmietana, Masło, Grzyb, Śledzie, Sery i. t. p. poleca Skład Ryb żywych 2 Aleja róg Teatralnej. 44—

Ofiary:

Zamiast obiadów na głodne dzieci Władysław Błażnicki rb. 3 kwit 33 (jednora-dzowy) Marja Danek rb. 1 kwit 34. Stefania Egerowa rb. 3 kwit 35.

Dla biednych do uznania redakcji na in-tencję szczęśliwej podróży Piątkowski Bolesław rb. 1 kwit 36 Antoni i Kazimierz Piątkowscy kop 50 kwit 37.

Spic biały przybłąkał się odebrać można Krakowska 11 stróż wskaże. 45—**O**biady prywatne. Szkolna 9 m. 4.**O**grodnik rolnik snajęcy dokładnie swój fach poszukuje posady. II Aleja 25 Spółka Ogrod-nicza. 397—

58)

MALŻEŃSTWO
WŁADYSŁAWA IV.

Romans historyczny.

(Dalszy ciąg).

— Skoro tylko rozkażesz, Najjaśniej-szy Panie. Sztukmistrze są gotowi. Czekają na znak, aby podnieść zastonę.

— Pozostawiam wszystko uznaniu i woli pani. Skoro już będzie gotowe przedstawienie, wprowadź pani swoje towarzystwo, przynajmniej ubawie się podczas mojego zamknięcia. Zapewne jednak zamknięcie nie potrwa długo.

— I ja tego pragnę gorąco. Najjaśniej-szy Panie. Racz tylko W. K. Mość to uczynić, aby okno nie otwierało się w czasie nocy, a ja uczynię mieszkanie Waszej Królewskiej Mości przybytkiem wesołości i rozrywki.

— Cieszę się już naprzód, choć nie wiem jeszcze co to będzie. Pani Guébriant ukłoniwszy się, z uśmiechem potęgowała króla.

V.

Król na żądanie pani Guébriant pozornie z wielką chęcią odgrywał

rolę chorego, w głębi zaś serca był mocno oburzony. Mimo to władł sobą i z uśmiechem na ustach zgodził się na wszystko. Wiedział doskonale, że pani Guébriant nie są-tajne nocne wycieczki Nie odważył się więc ponawiać takowych, żeby uniknąć o ile można nieuchronnych nieprzyjemności. Ambasadorowa przyjęła jako rzeczywisty fakt chorobę, ale tylko do pewnej, oznaczonej granicy. I ona również nie chciała się dłużej ludzi.

Powziął dla pani Guébriant szacunek i nie życzył sobie, aby wywarł na niej niekorzystne wrażenie. Co większa, król usiłował młemaną chorobę tak upozorować, iżby miała wszelkie prawdopodobieństwo rzeczywistości.

— Jeszcze kilka dni tylko, — mówił do siebie król, — czas szybko minie i będę mógł znowu odwiedzić Marię.

Z utęsknieniem wyczekiwał na wiadomości o pięknej dziewczynie, ale nie miał odwagi zwierzyć się komukolwiek ze swych uczuć.

Jakis czas myślał o Remskim, wnet jednak odrzucił tę myśl. Posyłać pięknego, urodziwego młodzieńca było wyraźnym nieroz-sądkiem.

Zmuszony uważać się za dobro-wolnego więźnia, był nim w rzeczywistości.

Poclechę jedyną w tem osamo-

tieniu stanowiła obietnica pani Guébriant, iż postara się o rozrywki.

— Skoro przyrzekła, słowa dotrzyma niewątpliwie. Przeprowadzi ze sobą ową wesołą kompanję. Za two zatem minie czas rekolekcyi i nie stracę na tem.

Tymczasem pani Guébriant nie zbyt spieszyła się z dotrzymaniem danego słowa. Nawet ona sama osobliście przez pewien czas wcale nie pokazywała się królowi. Tłumaczyła długą nieobecność sprawami niecierpiącymi zwłoki. Skoro spełni obowiązki ważne, nie omieszka przedstawić się królowi.

Król musiał się na to zgodzić. Nakazał przyjęcie kilku panów dworu i z nimi traktował o sprawach państwa. Wkrótce przecież zaniechał i tych wizyt. Czuł się jakos znudzonym, zniechęconym do pracy; rozmowa z dygnitarzami nie miała w sobie nic ożywiającego. Po niej-akiej też chwili nagie zerwał posłuchanie i dość szorstko odprawił skinięciem ręki wice zdumlonych dworaków.

Rozmowa z panią Guébriant daleko więcej ożywiła, jej towarzystwo pozwalało zapomnieć o wszystkim, nawet o nieznanych rozprawach dworskich panów.

Jednem słowem, król utracił wszelką przyjemność w zwykłym dworskiem otoczeniu. Samotność też podwójnie mu teraz ciążyła. Nie-

tylko zmarudniał, ale objawy złego humoru króla, dały się uczuć dotkliwie całej służbie. Nikt nie ośmielił się zbliżyć do niego, a kogo król przywołał, ten stawał przed obliczem pana z wielką obawą.

Pani Guébriant nieustannie wyjeżdżała na wizyty.

Uważała za konieczny obowiązek przedewszystkiem odwiedzić pana Gębickiego, sekretarza stanu, który w dniach smutnych i kłopotliwych był dla niej prawdziwą pociechą i podporą.

Bleranval, którego posłano z poleceniem zawiadomienia pana Gębickiego o mającej nastąpić wizycie, za powrotem swoim opowiadał dość wesoło o przyjęciu u sekretarza stanu.

Skoro Bleranval zameldował się Gębickiemu, tenże nadzwyczaj zajęty prosił o chwilkę cierpliwości. Ten ostatni korzystając z czasu, wniósł się w grono osób czekających równie na audjencję; miał też sposobność ujrzania wielu rzeczy, dotychczas dla niego nieznanych.

W jednym z gabinetów znajdował się jakiś dygnitarz, do którego właśnie przystąpił interesant z prośbą.

Bleranval ciskał się do framugi, aby się lepiej przypatrzyć.

(d. c. n.)

Drukarnia i Litografia F. D. WILKOSZEWSKIEGO w Częstochowie, II Al. 38.

WYKONYWA WSZELKIE ROBOTY STARANNIE I AKURATNIE PO CENACH MOŻLIWIE NISKICH.

Redaktor i wydawca F. D. Wilkoszewski

Kierownik Literacki F. J. Galiński.

Odbito we własnych zakładach drukarskich „Gońca” Częstochowskiego.